

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет механіки, енергетики та інформаційних технологій
Відділ аспірантури та докторантури

ЗВІТ

про результати опитування здобувачів вищої освіти
ступеня доктора філософії за спеціальністю 133 «Галузеве машинобудування»
щодо оцінки якості та організації навчання в аспірантурі
Львівського національного університету природокористування

Дубляни 2024

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Результати опитування.....	4
Висновки.....	13
Анкета.....	15

ВСТУП

Законом України «Про вищу освіту» передбачається у межах системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності закладу та якості вищої освіти здійснювати моніторинг оцінки якості навчання. Відтак, для удосконалення процесу навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти у Львівському національному університеті природокористування періодично здійснюється опитування аспірантів стосовно оцінки ними рівня та організації навчання в аспірантурі.

Мета анкетування – виявлення уявлень аспірантів щодо індивідуальної освітньої траєкторії, задоволеності ними циклом загальних дисципліни, дисциплін зі спеціальності та дисциплін вільного вибору, формами та методами навчання, прозорості критеріїв оцінювання та рівня ознайомленості із стандартами академічної доброчесності, щодо оптимізації практичної підготовки аспірантів, забезпеченості навчання в аспірантурі навчально-методичними матеріалами, інформаційними та матеріально-технічними ресурсами, щодо доступу аспірантів до програм міжнародної академічної мобільності тощо, а також - з'ясування поглядів здобувачів ступеня доктора філософії щодо реального стану та проблем навчального процесу. Результати анкетування використовуються для удосконалення освітньо-наукових програм підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та організації навчання в аспірантурі.

Опитування є анонімним. Воно здійснюється за розробленою анкетною, яку було конвертовано в Google-форму та надіслано кожному аспіранту на його особисту електронну адресу. Анкетування, результати якого представлені у цьому звіті, проведено в період з 19 лютого до 04 березня 2024 року. У ньому взяли участь 8 з 9 аспірантів, які навчаються в аспірантурі за цією спеціальністю у 2024 році, а отже, здатні дати об'єктивні відповіді на поставлені питання.

Організатори не ставили за мету деталізувати думку аспірантів стосовно окремих аспектів організації виконання освітньо-наукової програми за спеціальністю 133 «Галузеве машинобудування», оскільки за невеликої кількості респондентів та індивідуалізації їх навчальних планів це могло вплинути на анонімність опитування.

Результати опитування оголошені й проаналізовані на засіданні вченої ради факультету механіки, енергетики та інформаційних технологій (протокол № 8 від 23 травня 2024 року) та розміщені на сайті університету.

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ

Результати опитування можуть виявити конкретні потреби та сфери для покращень у системі підтримки аспірантів, освітньо-наукових програм, доступу до міжнародних можливостей тощо. Форма анкети передбачала отримання інформації, що стосується оцінки аспірантами відповідності навчання в аспірантурі їх інтересам, ідентифікації основних проблем, з якими вони зіткнулися, оцінки виконання окремих компонентів освітньо-наукової програми, перспектив залучення до процесів академічної мобільності.

Окрім відзначення запропонованих варіантів відповідей аспіранти мали змогу висловити свої міркування та побажання стосовно піднятих в анкеті питань у відкритій формі (дописів).

1. Наскільки навчання в аспірантурі Львівського національного університету природокористування відповідає Вашим очікуванням та інтересам?

Усі аспіранти за спеціальністю 133 «Галузеве машинобудування», від яких отримані відповіді, зазначили, що навчання в аспірантурі відповідає їх очікуванням та інтересам. Один респондент також надав позитивну оцінку, але вказав, що відчуває деякі проблеми.

Варіанти, які вказували б на незадоволення навчанням в аспірантурі, відмічені не були.

Ідентифікації можливих проблем з навчанням присвячено наступне питання анкети.

2. Відзначте основні проблеми, з якими Ви зіткнулися під час навчання в аспірантурі.

При відповіді на це питання респонденти мали змогу відзначити більш ніж один варіант відповіді, однак усі обмежились вибором однієї.

Основні проблеми, з якими зіткнулися аспіранти за спеціальністю 133 «Галузеве машинобудування» під час навчання в аспірантурі

Варіант відповіді	Кількість респондентів	Частка респондентів у загальній сукупності, %
Значних проблем не відчуваю	6	75
Брак часу на навчання (поєднання навчання й зайнятості на роботі)	1	12,5
Необ'єктивне (упереджене) ставлення з боку окремих викладачів або керівника	-	-
Брак базових знань, отриманих під час навчання на рівні бакалавра та магістра	-	-
Брак творчого натхнення	1	12,5
Труднощі в комунікації з науковим керівником, викладачами під час дистанційного навчання (слід уточнити які: технічні, організаційні чи суб'єктивні (психологічні?)	-	-
Труднощі з виконанням програми наукових досліджень	-	-

75 % респондентів зазначили, що значних проблем під час навчання в аспірантурі не відчувають.

Один аспірант вказав на брак часу на навчання, оскільки йому доводиться поєднувати навчання з зайнятістю на роботі. Слід уточнити, що із групи аспірантів спеціальності один навчається на заочній формі.

Ще один аспірант вказав на брак творчого натхнення, що цілком допустиме в умовах психологічного тиску воєнного часу.

Інші варіанти відповіді щодо проблем, які доводиться долати аспірантам під час навчання, відзначені не були. Це стосується, зокрема, варіантів стосовно необ'єктивного (упередженого) ставлення з боку окремих викладачів або наукового керівника, труднощів в комунікації з науковим керівником та

викладачами під час дистанційного навчання, браку базових знань, отриманих під час навчання на рівні бакалавра та магістра.

За наявності труднощів з виконанням програми наукових досліджень конкретизуйте їх характер:

Хоча жоден із респондентів не вказав, що відчуває труднощі з виконанням програми наукових досліджень, все ж деякі аспіранти зазначили, що зовсім відповідних проблем оминати не вдалося. Аспірантами було відзначено наступні варіанти відповідей.

Труднощі з виконанням програми наукових досліджень, з якими зіткнулися аспіранти за спеціальністю 133 «Галузеве машинобудування»

Варіант відповіді	Кількість респондентів	Частка респондентів у загальній сукупності, %
Труднощі з доступом до наукової літератури (мовні чи технічні?)	1	12,5
Труднощі з отриманням інформації із зовнішніх джерел (мовні чи технічні?)	-	-
Недостатній рівень матеріально-технічної бази для проведення дослідів, експериментів, розрахунків	1	12,5

Із 8 респондентів один зазначив, що відчуває певні труднощі з доступом до наукової літератури. І ще один – вказав на недостатній рівень матеріально-технічної бази для проведення досліджень за темою дисертації.

3. Як Ви оцінюєте співпрацю з наступними суб'єктами та структурами, підтримку з їх боку

Співпраця аспіранта з науковим керівником, відділом аспірантури та кафедрою, за якою він закріплений, є надзвичайно важливою для успішного проходження аспірантури та досягнення наукових цілей. Науковий керівник забезпечує відповідну підтримку, консультації та настанови у проведенні досліджень. Відділ аспірантури надає адміністративну та організаційну підтримку, а також відповідає за виконання процедур та вимог, пов'язаних із статусом аспіранта. Кафедра забезпечує академічне середовище, сприяє обміну ідеями та співпраці з іншими науковими співробітниками. Таким чином,

співпраця з цими структурними одиницями допомагає аспірантові реалізувати свій науковий потенціал та досягти успіху в своїй дослідницькій роботі.

Результати опитування (кількість відповідей / %)

Суб'єкт, структура	Цілком задоволений (-а)	Загалом задоволений (-а)	Не зовсім задоволений (-а)	Загалом не задоволений (-а)	Для мене це не принципово (не контактую)
Науковий керівник	8 / 100	-	-	-	-
Кафедра, на якій виконуєте дисертаційну роботу	8 / 100	-	-	-	-
Відділ аспірантури і докторантури	8 / 100	-	-	-	-

Варто відзначити, що всі аспіранти висловили своє задоволення щодо співпраці з науковим керівником, кафедрою, де вони займаються дослідницькою роботою, а також з відділом аспірантури та докторантури. Це свідчить про достатньо високий рівень професіоналізму та підтримки з боку наукового середовища. Така позитивна динаміка у співпраці сприяє ефективному проведенню досліджень та досягненню успіхів у науковій сфері.

Зазначте пропозиції щодо удосконалення співпраці з суб'єктами та структурами, контакти з якими для Вас важливі

Аспіранти мали можливість розкрити свої міркування стосовно покращання комунікації з окремими суб'єктами.

У дописах виражені схвальні відгуки щодо оцінки співпраці з науковим керівником, кафедрою та відділом аспірантури і докторантури: «Співпраця налагоджена на найвищому рівні». Конкретних зауважень та пропозицій аспірантами сформульовано не було.

4. Зазначте, якою мірою Ви задоволені змістом та рівнем викладання наступних блоків дисциплін

Задоволення змістом та рівнем викладання окремих блоків дисциплін є надзвичайно важливим для успішної підготовки майбутніх науковців, впливає

на мотивацію, продуктивність та загальний успіх аспірантів у їхній науковій кар'єрі. Високоякісне викладання допомагає аспірантам розширювати свої знання, розвивати критичне мислення та аналітичні навички, а також здобувати необхідні компетенції для проведення досліджень в обраній галузі.

Аспіранти дали належну оцінку змісту та рівню викладання обов'язкових дисциплін загальної і професійної підготовки.

Результати опитування (кількість відповідей / %)

Блок дисциплін	Цілком задоволений (-а)	Загалом задоволений (-а)	Не зовсім задоволений (-а)	Загалом не задоволений (-а)	Важко відповісти (не всі дисципліни вивчали)
Загальної підготовки (філософія, наукова іноземна мова, психологія і педагогіка вищої школи)	8 / 100	-	-	-	-
Дисципліни професійної підготовки (без вибіркового)	8 / 100	-	-	-	-

Варіант відповіді «Цілком задоволений» дали 100 % респондентів.

Детальнішу інформацію можна почерпнути з дописів у відповідь на запитання:

Зазначте Ваші зауваження чи пропозиції щодо викладання окремих дисциплін, про які йдеться у п. 4 анкети

Більшість респондентів не зазначили конкретних зауважень чи пропозицій, вказавши, що «Зауважень немає», «Все чудово».

Один допис містив пропозицію такого змісту: «Впровадити виїзні засідання, для можливості проведення більш точних досліджень».

5. Чи задоволені Ви переліком запропонованих вибіркового дисциплін та організацією їх вибору?

Вибіркові дисципліни відіграють ключову роль у підготовці аспірантів, оскільки дозволяють їм глибше вивчати конкретні аспекти своєї наукової галузі

або набувати додаткові навички, які можуть бути корисними для їх майбутньої кар'єри.

Респонденти дали високу оцінку переліку запропонованих їм вибірових дисциплін та організації їх вибору, оскільки 87 % опитаних відзначили варіант відповіді «Загалом задоволений (-а)». Один аспірант вибрав відповідь «В основному задоволений (-а), але доцільні певні покращання».

На момент опитування усі аспіранти вже визначилися з переліком цих дисциплін, окремі – вже їх прослухали. Аспіранти, які ще не вивчали вибірові дисципліни, здійснюючи вибір, мали можливість ознайомитись з силабусами.

Аспірантам була надана можливість сформулювати певні зауваження чи пропозиції стосовно вибірових дисциплін:

Зазначте Ваші пропозиції для удосконалення переліку вибірових дисциплін та організації їх вибору

У дописах до цього пункту анкети аспіранти не зазначили конкретних зауважень чи пропозицій. Їх репліки, головним чином, схвальні: «Задоволений переліком», «Зауваження та пропозиції відсутні», «Все підходить». Сформульоване міркування такого змісту: «Впевнений, що в аспірантурі більше часу потрібно працювати в напрямку своєї роботи, не так важливі дисципліни».

6. Дайте оцінку організації проведення педагогічної практики під час навчання в аспірантурі

Одним із компонентів освітньо-наукової програми підготовки здобувачів ступеня доктора філософії у Львівському національному університеті природокористування є проходження аспірантами педагогічної практики. Результати анкетування показали наступну оцінку респондентами організації проведення цієї практики: 7 з опитаних відзначили варіант відповіді «Організована на належному рівні» і 1 – «Це для мене неприйнятно (важко відповісти, ще не проходили)». Слід зазначити, що лише двоє з групи опитаних аспірантів спеціальності проходили педагогічну практику, інші – будуть проходити її у подальшому. Однак всі аспіранти мають змогу заздалегідь ознайомитися з силабусом педагогічної практики і на основі цього сформулювати свої міркування.

Конкретизувати свою оцінку аспіранти могли, даючи допис до наступного пункту анкети:

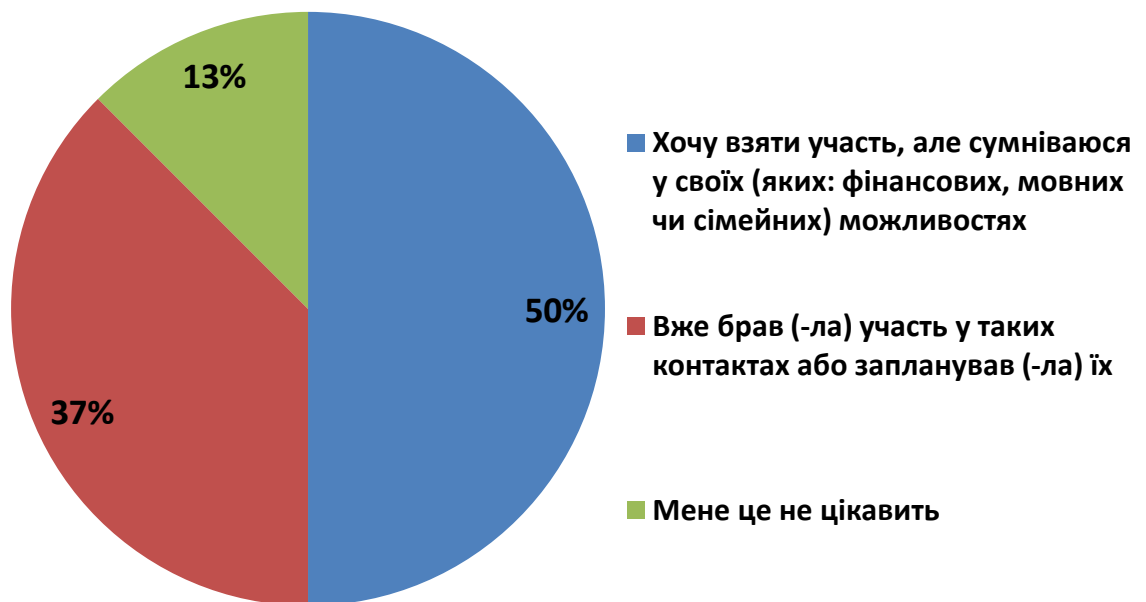
Зазначте Ваші пропозиції щодо удосконалення організації педагогічної практики

У дописах респонденти зазначили, що у них пропозицій щодо удосконалення організації педагогічної практики немає, вказавши, що педагогічна практика організована на належному рівні, все цілком влаштовує.

7. Як Ви оцінюєте можливості власного долучення до міжнародної академічної спільноти, у тому числі участь у програмах міжнародної академічної мобільності для аспірантів?

Участь у міжнародних програмах мобільності дозволяє аспірантам розширити свої горизонти та отримати новий погляд на свою наукову галузь чи тему дослідження. Вони мають можливість ознайомитися з різноманітними підходами, методами та культурними контекстами, що може вплинути на їхню дослідницьку роботу.

Створення можливостей долучення здобувачів ступеня доктора філософії до міжнародної академічної спільноти виступає важливим елементом організації навчання в аспірантурі.

Розуміючи важливість відповідних контактів для набуття низки компетентностей, передбачених освітньо-науковою програмою, аспіранти все ж досить стримані в оцінці перспектив їх практичної реалізації. Тому 4 респондентів (50 % з числа опитаних) зазначили, що хочуть взяти участь у відповідних контактах і програмах (до яких відноситься й участь у програмах міжнародної академічної мобільності), але сумніваються у своїх можливостях.

Троє респондентів зазначили, що вже брали участь у таких контактах або запланували їх.

Ще один аспірант вибрав відповідь «Мене це не цікавить», ймовірно, спираючись на особисті обставини.

8. Чи розумієте Ви зміст поняття «академічна доброчесність»?

Однією з умов формування доброчесного академічного середовища є розуміння усіма учасниками освітнього процесу необхідності дотримання принципів академічної доброчесності. Академічна доброчесність стає невід'ємною частиною освітньо-наукового процесу, а її порушення – загрозою для кожного здобувача вищої освіти та науково-педагогічного працівника.

Отже, розуміння аспірантами значення академічної доброчесності не лише сприяє створенню етичного та професійного наукового середовища, але й є важливою основою для досягнення їхніх наукових та професійних цілей. Результати опитування про рівень обізнаності аспірантів із проблематикою академічної доброчесності свідчать, що 7 з 8 респондентів свідомі щодо правил академічної доброчесності, академічної етики та розуміють цінності навчання та наукових здобутків. Один респондент вказав на відповідь «Частково (важко відповісти)».

9. Зазначте Ваші пропозиції щодо удосконалення змісту та організації навчання в аспірантурі загалом (у доповнення до наведених вище пропозицій)

На завершення анкети респондентам надали можливість висловити додаткові міркування щодо удосконалення змісту та організації навчання в аспірантурі, сформулювавши відповідний допис. Отримали короткі репліки «Пропозицій немає», «Все добре», «Удосконалення без потреби». Конкретних пропозицій сформульовано не було.

ВИСНОВКИ

В опитуванні взяли участь усі 8 з 9 аспірантів, яким були надіслані анкети, що свідчить про розуміння здобувачами ступеня доктора філософії їх ролі в удосконаленні організації навчання в аспірантурі, відповідальність у цьому плані. За змістом окремих дописів складно чітко ідентифікувати позицію респондента, однак такі огріхи (кількість їх незначна) загалом типові для соціологічних опитувань. Результати опитування дали змогу встановити оцінку респондентами (особами, які навчаються в аспірантурі у 2024 році) якості та організації навчання в аспірантурі за спеціальністю 133 «Галузеве машинобудування».

Усі респонденти загалом позитивно оцінили відповідність навчання в аспірантурі їх очікуванням та інтересам. Жоден з опитуваних не вказав, що відчував необ'єктивне (упереджене) ставлення з боку окремих викладачів або наукового керівника, труднощі в комунікації з науковим керівником та викладачами під час дистанційного навчання, брак базових знань, отриманих під час навчання на рівні бакалавра та магістра. Це можна розглядати як результат належної організації навчального процесу на відповідному рівні вищої освіти.

Аспіранти, які відчувають брак часу через необхідність поєднувати навчання з зайнятістю на роботі, потребують індивідуального підходу в оцінці виконання освітньої складової, використання дистанційних методів навчання, максимального наповнення контенту дисциплін матеріалами в електронній формі.

Ще один аспірант вказав на брак творчого натхнення, що цілком допустиме в умовах психологічного тиску воєнного часу.

Респонденти вказали на труднощі з виконанням програм наукових досліджень, пов'язані з доступом до наукової літератури. Один аспірант висловив незадоволення рівнем матеріально-технічної бази, що є недостатнім для проведення його власних дисертаційних досліджень.

Високий рівень задоволеності аспірантів співпрацею з науковим керівником, кафедрою та відділом аспірантури може свідчити про ефективність організаційних та наукових структур університету.

Результати опитування засвідчили високу оцінку респондентами змісту та рівня викладання дисциплін обов'язкового вибору. Позитивною є оцінка респондентами переліку запропонованих вибіркових дисциплін та організації їх вибору. Перелік запропонованих вибіркових дисциплін підтверджує, що при їх розробці враховано різноманітні наукові напрямки, за якими працюють аспіранти.

Щодо педагогічної практики, то респонденти схвально відгукуються. Однак, з 8 опитаних лише двоє мають досвід проходження педагогічної практики. В інших – така форма практичної підготовки запланована.

Результати опитування підводять до висновку про необхідність удосконалення діяльності щодо створення можливостей для долучення здобувачів ступеня доктора філософії до міжнародної академічної спільноти, їх участі у програмах академічної мобільності. Необхідно посилити інформованість аспірантів про можливості та перспективи участі в програмах академічної мобільності та сприяти їх участі в грантових проєктах.

Варто відмітити належний рівень обізнаності аспірантів із проблематикою академічної доброчесності: 7 з 8 опитаних здобувачі ступеня доктора філософії за спеціальністю 133 «Галузеве машинобудування» свідомі щодо правил академічної доброчесності, академічної етики та розуміють цінності навчання та наукових здобутків. Однак, у цьому напрямку необхідна додаткова робота на різних рівнях та підрозділах.

Загалом, аспіранти схвально відгукуються про зміст та організацію навчання в аспірантурі. Конкретних зауважень та пропозицій аспірантами сформульовано не було.

Оприлюднюючи цей звіт на сайті університету, його виконавці будуть вдячні за пропозиції щодо удосконалення змісту анкети та процедури опитування. Просимо направляти такі пропозиції у відділ аспірантури та докторантури Львівського національного університету природокористування або на e-mail: aspirantyrlnay@ukr.net.

АНКЕТА

Шановний аспіранте (аспірантко)!

Львівський національний університет природокористування просить Вас надати оцінку рівню та організації навчання в аспірантурі ЛНУП, допомогти нам з'ясувати проблеми у цій сфері.

Опитування анонімне! Його результати будуть представлені в узагальнюючому вигляді та використані для удосконалення освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії, організації навчання в аспірантурі.

1. Наскільки навчання в аспірантурі Львівського національного університету природокористування відповідає Вашим очікуванням та інтересам?

- загалом відповідає
- відповідає, але відчуваю деякі проблеми
- важко відповісти
- відповідає лише частково
- я розчарований (-а)

2. Відзначте основні проблеми, з якими Ви зіткнулися під час навчання в аспірантурі

- значних проблем не відчуваю
- брак часу на навчання (поєднання навчання й зайнятості на роботі)
- необ'єктивне (упереджене) ставлення з боку окремих викладачів або керівника
- брак базових знань, отриманих під час навчання на рівні бакалавра та магістра
- брак творчого натхнення
- труднощі в комунікації з науковим керівником, викладачами під час дистанційного навчання (слід уточнити які: технічні, організаційні чи суб'єктивні (психологічні?).
- труднощі з виконанням програми наукових досліджень

За наявності труднощів з виконанням програми наукових досліджень конкретизуйте їх характер:

- труднощі з доступом до наукової літератури (мовні чи технічні?)
- труднощі з отриманням інформації із зовнішніх джерел (мовні чи технічні?)
- недостатній рівень матеріально-технічної бази для проведення дослідів, експериментів, розрахунків

Уточніть зміст проблем (-и), з якими Ви зіткнулися:

3. Як Ви оцінюєте співпрацю з наступними суб'єктами та структурами, підтримку з їх боку

Суб'єкт, структура	Цілком задоволений (-а)	Загалом задоволений (-а)	Не зовсім задоволений (-а)	Загалом не задоволений (-а)	Для мене це не принципово (не контактую)
Науковий керівник					
Кафедра, на якій виконуєте дисертаційну роботу					
Відділ аспірантури і докторантури					

Зазначте пропозиції щодо удосконалення співпраці з суб'єктами та структурами, контакти з якими для Вас важливі

4. Зазначте, якою мірою Ви задоволені змістом та рівнем викладання наступних блоків дисциплін:

Блок дисциплін	Цілком задоволений (-а)	Загалом задоволений (-а)	Не зовсім задоволений (-а)	Загалом не задоволений (-а)	Важко відповісти (не всі дисципліни вивчали)
Загальної підготовки (філософія, наукова іноземна мова, психологія і педагогіка вищої школи)					
Дисципліни професійної підготовки (без вибіркових)					

Зазначте Ваші зауваження чи пропозиції щодо викладання окремих дисциплін, про які йдеться у п. 4 анкети

5. Чи задоволені Ви переліком запропонованих вибіркових дисциплін та організацією їх вибору?

- загалом задоволений (-а)
- в основному задоволений (-а), але доцільні певні покращання
- не задоволений (-а)
- важко відповісти

Зазначте Ваші пропозиції для удосконалення переліку вибіркових дисциплін та організації їх вибору

6. Дайте оцінку організації проведення педагогічної практики під час навчання в аспірантурі

- організована на належному рівні
- очікував більшого
- рівень незадовільний
- це для мене непринципово (важко відповісти, ще не проходили)

Зазначте Ваші пропозиції щодо удосконалення організації педагогічної практики

7. Як Ви оцінюєте можливості (наявні чи у перспективі) власного долучення до міжнародної академічної спільноти, у тому числі участь у програмах міжнародної академічної мобільності для аспірантів?

- вже брав (-ла) участь у таких контактах або запланував (-ла) їх
- хочу взяти участь, але сумніваюся у своїх (яких: фінансових, мовних чи сімейних) можливостях
- мене це не цікавить
- мені про це нічого не відомо

8. Чи розумієте Ви зміст поняття «академічна доброчесність»?

- вважаю, що так
- частково (важко відповісти)
- ні

9. Зазначте Ваші пропозиції щодо удосконалення змісту та організації навчання в аспірантурі загалом (у доповнення до наведених вище пропозицій)

Щиро дякуємо за надані відповіді!